

תקציר

מוסר ואי-וודאות: הגישה של תורת פער-ידע

יעקב בן-חיים
בית הכנסת אור חדש
4.4.2024 18:00

נתחיל עם שתי שאלות:

1. מתכננים מכשיר שיכול לגרום להרס עצום במדינה יריבה ואגרסיבית, אבל לא יודעים אם ההרס הזה יהיה צבאי או אזרחי. עם זאת, ללא מכשיר זה, היריב יכול להטיל הרס עצום על ארצך. האם להמשיך בפיתוח, וכיצד להחליט?

2. מפתחים טכנולוגיה שהשפעתה הסביבתית ארוכת הטווח אינה ידועה, אך עשויה להיות מזיקה מאוד או מועילה מאוד. רק הזמן יגיד. האם להמשיך, וכיצד להחליט?

גישה מוסרית נפוצה מצדיקה פעולה אם הטוב שבתוצאה גובר על הרע. גישה זו טוענת כי בבחירה מוסרית בין פעולות חלופיות, יש לבחור בפעולה הממקסמת את הטוב המוסרי של התוצאה. הבעיה היא שבמצבים של אי-וודאות עמוקה לא יודעים מה תהיה התוצאה, והיא יכולה להיות הרבה יותר רעה מן הצפוי. במילים אחרות, הגישה המוסרית הנפוצה אינה אמינה להבטחת תוצאה מוסרית כאשר היא מתמודדת עם אי-וודאות עמוקה. אנו מסבירים גישה חלופית, המבוססת על תורת פער-ידע. גישה חלופית זו מביאה לתוצאה מספיק טובה, וממקסמת את החוסן בפני אי-וודאות. כלומר: התוצאה מספיק טובה (אבל אולי לא אופטימלית) והחוסן בפני הפתעה ממוקסמת. אנו מראים שהחלטות המבוססות על תורת פער-ידע לפעמים שונות ולפעמים זהות להחלטות המבוססות על הגישה הקלאסית.